

SMARTWIZ

GRADE 10 AFRIKAANS EXAM

MARKS/PUNTE: 80

MARKS/PUNTE	
-------------	--

TIME/TYD: 2 hours

SCHOOL/SKOOL _____

CLASS/KLASS (e.g. 4A) _____

SURNAME/VAN _____

NAME/NAAM _____

Instruksies vir Leerders:

- Lees al die instruksies sorgvuldig deur voordat jy met die eksamen begin.
- Skryf jou naam en leedernommer duidelik op die antwoordblad/boekie neer.
- Beantwoord al die vrae tensy anders aangedui.
- Wys al jou werk/berekeninge waar van toepassing.
- Skryf netjies en leesbaar.
- Gebruik slegs blou of swart ink. * Moet nie korrektuurvloeistof/-band gebruik nie.
- Geen elektroniese toestelle (sakrekenaars, telefone, ens.) word toegelaat tensy uitdruklik toegestaan nie.
- Steek jou hand op as jy vrae het.
- Moet nie met ander leerders gesels tydens die eksamen nie.
- Enige vorm van afskryf sal lei tot diskwalifikasie.

Hierdie toets bestaan uit 8 bladsye, uitgesluit die voorblad.

AFDELING A: LEESBEGRIP (20)

Lees die onderstaande nuusberig en beantwoord die vrae:

"Leerlinge plant bome vir 'n groener toekoms"

Op Wêreldomgewingsdag het leerders van Bergsig Hoërskool 200 bome geplant om hulle skoolgronde groener te maak. Die projek is begin deur die skool se Omgewingsklub en is ondersteun deur plaaslike besighede wat saailinge en toerusting geskenk het.

“Ons wil leerlinge bewus maak van die impak van ontbossing en die belangrikheid van boomaanplanting,” sê me. Jansen, die onderwyser wat die projek lei. Die skool hoop om hierdie projek jaarliks aan te bied.

1. Wat is die doel van die leerders se projek? (2)

2. Wie het gehelp om die projek moontlik te maak? (2)

3. Hoeveel bome is geplant? (1)

4. Watter organisasie het die projek begin? (1)

5. Waarom is boomplant belangrik volgens die artikel? (2)

6. Verduidelik wat ontbossing beteken. (2)

7. Hoe voel jy oor dié tipe projek by skole? Motiveer jou antwoord. (3)

8. Gee 'n sinoniem vir “bewus maak”. (1)

9. Noem een voordeel van samewerking tussen skole en besighede. (2)

10. Stel 'n gepaste opskrif vir hierdie berig voor. (2)

AFDELING B: TAALSTRUKTUUR EN -GEBRUIK (20)

Lees die onderstaande sin en voltooi die opdragte:

Lerato en haar vriende **besluit** om op Saterdag by die biblioteek te help. Hulle **sorteer** boeke en **help** jong kinders om te lees.

1. Skryf die sin in die verlede tyd. (2)

2. Skryf die sin in die toekomstige tyd. (2)

3. Gee die byvoeglike naamwoord van die volgende selfstandige naamwoord:

- a) biblioteek _____
b) vriend _____ (2)

4. Gee die meervoud van:

- a) boek _____
b) kind _____ (2)

5. Skryf die sin in die lydende vorm:

“Lerato sorteer boeke.” (2)

6. Verander die volgende na indirekte rede:

“Hulle sê: ‘Ons help jong kinders om te lees.’” (2)

7. Skryf die sin in die negatiewe vorm:
 “Lerato en haar vriende besluit om by die biblioteek te help.” (1)
-

8. Watter tipe sin is: “Hulle sorteer boeke en help kinders.” (1)
-

9. Skryf ‘n sin met die woord “hoekom” wat met die biblioteek verband hou. (2)
-
-

10. Gee die verkleinwoord van:
 a) boek _____
 b) biblioteek _____ (2)
-

AFDELING C: POËSIE (10)

Lees die volgende gedig en beantwoord die vrae:

My Ma se Kombuis

Die geur van kaneel en brood
 hang swaar in die oggendlug –
 my ma se hande, oud maar sag,
 roer stadig in die pot.

Dis hier waar liefde bak en kook
 en ek my hart kom warm maak.

1. Noem ‘n voorbeeld van sintuiglike taal in strofe 1. (1)
-

2. Watter beeld gebruik die digter om liefde uit te beeld? (2)
-
-

3. Wat stel “my ma se hande” simbolies voor in die gedig? (2)
-

4. Wat betekenen die reël: “waar liefde bak en kook”? (2)

5. Wat is die stemming of gevoel van hierdie gedig? (3)

AFDELING D: SKRYFWERK (30)

Kies EEN van die volgende opdragte. Skryf 120–140 woorde.

1. Opstel (Verhalend):

Skryf 'n storie met die titel: **“’n Onverwagse gebeurtenis in die biblioteek”**

2. Transaksionele Teks:

Skryf 'n **formele e-pos** aan jou skoolhoof waarin jy 'n voorstel maak vir 'n “Groenweek” by die skool.

Skryf jou antwoord hieronder:

TOTAAL : 80

MEMO

AFDELING A: LEESBEGRIP (20)

1. Om die skoolgronde groener te maak / om die omgewing te verbeter. (2)
2. Plaaslike besighede wat saailinge en toerusting geskenk het. (2)
3. 200 bome. (1)
4. Die skool se Omgewingsklub. (1)
5. Dit help teen ontbossing en leer mense om die natuur te waardeer. (2)
6. Ontbossing is wanneer bome afgekap word en nie vervang word nie. (2)
7. Aanvaar enige logiese motivering, bv.: “Dis ‘n goeie idee want dit leer verantwoordelikheid.” (3)
8. Inlig / leer / bewuswording / verstaan. (1)
9. Meer ondersteuning / hulpbronne / borgskappe / gemeenskapsbetrokkenheid. (2)
10. Enige relevante opskrif soos: “Bergsig plant vir die toekoms” / “Leerders groen hul skool”. (2)

AFDELING B: TAALSTRUKTUUR EN -GEBRUIK (20)

1. Lerato en haar vriende **het besluit** om op Saterdag by die biblioteek te help. Hulle **het boeke gesorteer** en **jong kinders gehelp** om te lees. (2)
2. Lerato en haar vriende **sal besluit** om op Saterdag by die biblioteek te help. Hulle **sal boeke sorteer** en **jong kinders help** om te lees. (2)
3. a) biblioteek → biblioteekse (1)
b) vriend → vriendelike (1)
4. a) boeke (1)
b) kinders (1)
5. Die boeke word deur Lerato gesorteer. (2)
6. Hulle sê dat hulle jong kinders help om te lees. (2)
7. Lerato en haar vriende besluit nie om by die biblioteek te help nie. (1)
8. Saamgestelde sin. (1)
9. Hoekom moet kinders meer tyd in die biblioteek spandeer? (2)
- 10.

- a) boekie (1)
b) biblioteekie (1)

AFDELING C: POËSIE (10)

1. “Die geur van kaneel en brood” (reuksintuig). (1)
2. Liefde word uitgebeeld as iets wat “bak en kook” – dit is tasbaar en voelbaar soos kosmaak. (2)
3. Haar ma se sorg, liefde, ervaring en sagtheid. (2)
4. Die huis/kombuis is ‘n plek waar liefde sigbaar is – deur kos en sorg. (2)
5. Warmte, liefde, huislikheid, vertroosting. (3)

AFDELING D: SKRYFWERK (30)

Gebruik 'n **rubriek** of die volgende voorstel vir puntetoekenning:

- **Taalgebruik (10):** spelling, grammatika, sinstruktuur
- **Inhoud en samehang (10):** sinvolle vloei en organisasie
- **Struktuur en formaat (10):** pas by tipe teks (bv. opstel of e-pos), het inleiding, kern en slot

Let op: Leerders se idees moet aanvaar word mits dit sin maak en die opdrag volg. Punte-markering mag gedifferensieer word volgens 'n rubriek of skoolbeleid.

TOTAAL : 80

